

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/82/2022
Identifikačné číslo spisu:	5812205860
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5812205860.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Mgr. Imrich Šimulák, správca konkurznej podstaty úpadcu B.E., I. XX/XX, E., podnikajúci pod obchodným menom B., I., E., správca konkurznej podstaty zastúpený advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Aleja Slobody 1890/50, Dolný Kubín, proti žalovaným: 1/ T.. W. A., narodená XX. M. XXXX, I. XX/XX, E. 2/ M. A., narodená X. B. XXXX, O.. XXX, 3/ M. C., narodená XX. Q. XXXX, O.. XXX, žalované 1/ až 3/ zastúpené advokátom JUDr. Petrom Vevurkom, Mieru 312/13, Námestovo, o určenie, že pohľadávka neexistuje a určenie, že právny úkon je neplatný, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 8C/124/2012, o dovolaniach žalobcu a žalovaných 1/ až 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/30/2020 z 30. novembra 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6Co/30/2020 z 30. novembra 2021 v časti, v ktorej potvrdil rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 8C/124/2012- 379 z 27. júna 2019 vo vyhovujúcej časti vo veci samej a trov konania a v časti trov odvolacieho konania, ako aj rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 8C/124/2012- 379 z 27. júna 2019 vo vyhovujúcej časti vo veci samej a trov konania z r u š u j e a v e c v r a c i a v rozsahu zrušenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Dovolanie žalovaných 1/,2/,3/ vo zvyšku o d m i e t a.

Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

Rozsudok súdu prvej inštancie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 8C/124/2012-379 zo dňa 27. júna 2019 určil, že pohľadávka žalovaného 2/ (pôvodný žalovaný v 2/ rade T.. B. A. zomrel, odvolací súd pokračoval v konaní s dedičkami po poručiteľovi, žalovanými M. A. a M. C.) voči žalovanej 1/ vo výške 132.775,67 eur s príslušenstvom z titulu Zmluvy o pôžičke z roku 2007, uvedená

v notárskej zápisnici č. N 66/2012, NZ 19052/2012, NCR1s 19461/2012 spísanej na Notárskom úrade JUDr. Boženy Lonekovej, neexistuje. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Právne vec odôvodnil aplikáciou ustanovení § 37 ods. 1 a § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších zmien (ďalej len „OZ“) a na základe výsledkov vykonaného dokazovania ustálil, pokiaľ ide o určenie, že pohľadávka pôvodného žalovaného 2/ voči žalovanej 1/ neexistuje, že tento nárok je dôvodný, pretože zmluva o pôžičke, označená v notárskej zápisnici č. N 65/2012, NZ 19045/2012, NCR1s 19456/2012 je fiktívnou zmluvou, a teda ide o absolútne neplatný právny úkon. K záveru ohľadom fiktívnosti zmluvy o pôžičke dospel súd prvej inštancie na základe záverov znaleckého posudku z odboru písomoznalectvo, odvetvie ručné písmo, č. 36/2018, ktoré potvrdili tvrdenia žalobcu, že predmetná zmluva je fiktívna, že nedošlo k odovzdaniu finančných prostriedkov a že podpis na potvrdení o prevzatí peňazí z pôžičky nie sú podpismi žalobcu. Súd prvej inštancie poukázal na rozpory vo výpovediach žalovaných a svedkov a taktiež na skutočnosť, že na tom istom súde prebieha exekučné konanie vo veci oprávneného T.. B. A. proti povinnej T.. W. A. pre vymoženie 132 775,67 eur, pričom exekučným titulom je práve predmetná notárska zápisnica. Súd prvej inštancie uznal naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení, a to vzhľadom k tomu, že v prípade existencie pohľadávky by vznikol spoločný záväzok bývalým manželom a veriteľ je oprávnený domáhať sa uspokojenia záväzku z majetku patriaceho do BSM. Právne postavenie manžela je bez vyhovievania žalobnému návrhu neistým, pretože môže nastať situácia, že exekúciou bude postihnutý jeho majetok, ktorý nadobudne v rámci konania o vysporiadanie BSM. Pokiaľ sa žalobca domáhal neplatnosti uznania záväzku vykonaného žalovanou 1/ voči pôvodnému žalovanému 2/ a neplatnosti súhlasu žalovanej 1/ s exekúciou, súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že ide o procesne neprípustnú žalobu, pretože nebola splnená podmienka, že určenie takejto právnej skutočnosti vyplýva priamo zo zákona. Zároveň súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 63/2009 a sp. zn. 4Cdo 123/2008. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s ustanovením § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

Rozhodnutie odvolacieho súdu

3. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu a žalovaných rozsudkom sp. zn. 6Co/30/2020 z 30. novembra 2021 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Vyslovil, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. V odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil. K uplatneným odvolacím námietkam uviedol, že žaloba spĺňala všetky formálne náležitosti umožňujúce jej materiálne preskúmanie. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že pohľadávka pôvodného žalovaného 2/ voči žalovanej 1/ neexistuje, čo znamená hmotnoprávne vyjadrenie neexistencie právneho vzťahu medzi označenými subjektmi, a teda ďalšia požiadavka na určenie neplatnosti právneho úkonu, ktorým došlo k uznaniu dlhu, bolo nadbytočné. Súd prvej inštancie vyriešil konkurenciu dvoch žalobných petitov smerujúcich fakticky k dosiahnutiu toho istého cieľa tak, že uprednostnil vyhovievanie určovacej žalobe pred žalobou o určenie neplatnosti. Pre prípad konkurzného práva by sa dlžník mohol brániť práve tým, že sporná pohľadávka neexistuje. V súvislosti s námietkou žalovaných o tom, že existencia pohľadávky mala byť riešená v konaní o vysporiadanie BSM odvolací súd uviedol, že súd by v rámci konania o vysporiadanie BSM nemohol v sporných otázkach rozhodnúť (riešil by iba predbežnú otázku) a zamedziť tak prípadnému výkonu rozhodnutia na základe notárskej zápisnice ako exekučného titulu. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP.

Dovolania a argumentácia procesných strán

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalované 1/, 2/, 3/ (ďalej len „dovolatelia“ aj

„žalované“), ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolatelia namietali nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, najmä pokiaľ ide o neexistenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Poukázali na skutočnosť, že predmetná notárska zápisnica obsahuje jednostranné vyhlásenie žalovanej 1/ o súhlase s vykonateľnosťou tejto notárskej zápisnice. Zmluva o pôžičke bola uzatvorená dňa 20.11.2007 medzi žalovanou 1/ ako dlžníkom a pôvodne žalovaným 2/ ako veriteľom. V čase uzatvorenia zmluvy o pôžičke bola žalovaná 1/ manželkou úpadcu, pričom toto manželstvo bolo rozvedené dňom 10.06.2009. Žalované mali za to, že odvolací súd i súd prvej inštancie rozhodli o neexistencii pohľadávky bez náležitého zistenia skutkového stavu, najmä pokiaľ išlo o záver súdov o tom, že zmluva o pôžičke je fiktívnou zmluvou. Zmluva o pôžičke uzatvorená len jedným z manželov za trvania manželstva zaväzuje len toho z manželov, ktorý zmluvu uzatvoril a nezaväzuje druhého manžela. Preto podľa názoru žalovanej 1/ u žalobcu nie je daný naliehavý právny záujem na podaní predmetnej žaloby. Podanie určovacej žaloby je na mieste len v tom prípade, ak by sa bez rozhodnutia súdu právne postavenie žalobcu stalo neistým, alebo by bolo ohrozené. Podľa žalovaných je nesporné, že vzhľadom na zastavené exekučné konanie a ukončené konanie o dedičstve po pôvodne žalovanom 2/ sa postavenie žalobcu rozhodnutím súdu nezmení. Podanie žalobcu súvisí s otázkou, či dlh zo zmluvy o pôžičke patril do BSM žalobcu a žalovanej 1/, keďže jeho uspokojením sa má postihnúť majetok patriaci do BSM. O vyporiadaní BSM žalobcu a žalovanej doposiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, pričom podľa žalovaných vyriešenie spornosti existencie predmetného dlhu je potrebné riešiť ako prejudiciálnu otázku v rámci konania o vysporiadaní BSM medzi žalobcom a žalovanou 1/. Žalovaní teda dospeli k záveru, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané bez náležitého zisteného skutkového stavu a predčasne a navrhli, aby dovolací súd zrušil rozsudky odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie a aby vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie aj žalobca, ktorý prípustnosť svojho dovolania vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) C. a z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Namietal, že súd prvej inštancie vyhodnotil vykonané dokazovanie jednostranne v prospech žalovaných a v rozpore s princípom zakotveným v čl. 6 ods. 1 CSP. Napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a to tým, že výklad a použitie relevantných právnych noriem (§ 80 písm. c) O. s. p., § 137 písm. c) CSP a § 558 OZ) zo strany odvolacieho súdu je svojvoľné a neudržateľné. Žalobca sa nestotožnil so záverom odvolacieho súdu o nadbytočnosti určenia, že právne úkony žalovanej 1/ (uznanie dlhu a súhlas dlžníka s exekúciou) sú neplatné. Mal za to, že medzi uplatnenými žalobnými petitmi neexistuje vzťah nadradenosti a podradenosti. Záver súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu o neexistencii naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení o neplatnosti uznania dlhu a neplatnosti súhlasu žalovanej 1/ s exekúciou je v rozpore s § 470 ods. 2 CSP. V prejednávanej veci sa podľa žalobcu jedná o jednostranný právny úkon žalovanej 1/ voči jej otcovi, ktorým uznala neexistujúci a premŕčaný dlh. Na určení neplatnosti takého právneho úkonu má žalobca naliehavý právny záujem, pretože uznanie dlhu možno v niektorých prípadoch uvádzať ako samostatný právny dôvod vzniku pohľadávky. Uznanie záväzku žalovanou 1/ voči žalovanému 2/ a následne aj právny úkon, ktorým žalovaná 1/ vyslovila súhlas s exekúciou sú absolútne neplatné právne úkony, pretože ako aj v prípade zmluvy o pôžičke, ide o fiktívne a účelovo uskutočnené právne úkony vykonané medzi žalovanou 1/ a žalovaným 2/, uskutočnené po zániku manželstva, za účelom zaťaženia spoločného majetku žalovanej 1/ a B.E. a zabezpečenia exekučného titulu na exekúciu majetku v BSM, s cieľom poškodiť majetkové práva a oprávnené záujmy žalobcu. S poukazom na § 147 OZ je podľa žalobcu daný jeho naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keďže v prípade existencie pohľadávky vzniknutej titulom zmluvy o pôžičke, z ktorej záväzok bol uznaný v uznaní dlhu, ktorá vznikla počas manželstva, vznikne spoločný záväzok bývalým manželom a veriteľ je oprávnený na základe exekučného titulu vydaného aj len proti jednému z bývalých manželov domáhať sa bez ďalšieho uspokojenia tohto záväzku z majetku patriaceho do BSM. Právne postavenie žalobcu ako manžela (hoc bývalého) je tak bez nevyhovenia žalobného návrhu neistým, pretože môže nastať situácia, že exekúciou bude postihnutý jeho majetok, ktorý nadobudne v rámci konania o vysporiadaní BSM. Žalobca taktiež namietal, že napadnuté rozhodnutie je v rozpore s právnou vetou uznesenia Najvyššieho súdu SR z 17. októbra 2011, sp. zn. 7Cdo 42/2010, podľa ktorej predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní. Napadnutým rozsudkom došlo k porušeniu princípu legitímnych

očakávaní. Tieto odôvodnené očakávania žalobcu sa vzťahovali na samotný postup súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v tom, že ak vyhovie žalobe o určenie neexistencie pohľadávky z titulu zmluvy o pôžičke, rozhodne aj o neplatnosti právnych úkonov súvisiacich s takouto neexistujúcou pohľadávkou. Legitímne očakávania žalobcu o tom, že žalobe bude vyhovie v plnom rozsahu boli opodstatnené, a to jednak vzhľadom na právnu úpravu zakotvenú v § 558 OZ, ale aj vzhľadom na postup orgánov verejnej moci v podobných prípadoch (uznesenie Krajského súdu Žilina zo dňa 30. júla 2019, sp. zn. 11Co/158/2019, rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 9. decembra 2004, sp. zn. 32 Odo 453/2004). Žalobca záverom poukázal i na skutočnosť, že v konaní pred súdom prvej inštancie išlo nielen o vecnú nesprávnosť, ale aj o nedostatky v skutkových zisteniach. Vzhľadom na uvedené žalobca navrhol, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v časti, ktorou potvrdil rozsudok okresného súdu o čiastočnom zamietnutí žaloby, aby vec vrátil odvolaciemu konaniu na ďalšie konanie a aby mu priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

7. K dovolaniu žalovaných sa žalobca vyjadril podaním zo dňa 05.04.2022 pričom uviedol, že dovolanie žalovaných považuje za procesne neprípustné a v celom rozsahu nedôvodné. Mal za to, že uznaním fiktívnej pohľadávky došlo k priamemu ohrozeniu majetku patriaceho do BSM, teda aj jeho majetku, a to v dôsledku možnosti uspokojenia neexistujúceho dlhu. Súd prvej inštancie aj odvolací súd sa podľa žalobcu náležite vysporiadali s výsledkami vykonaného dokazovania, konkrétne s písomznaleckým posudkom a nedôveryhodnosťou výpovede svedkyne W.. Žalobca dospel k záveru, že dovolanie žalovaných neobsahuje dovolacie dôvody naformulované tak, ako to ukladá CSP v príslušných ustanoveniach, na základe čoho považuje toto dovolanie za neprípustné.

8. Žalované sa vyjadrili k replike žalobcu podaním zo dňa 06.06.2022, v ktorom uviedli, že zmluva o pôžičke je tzv. reálna zmluva a na jej preukázanie postačí, že finančné prostriedky boli veriteľom dlžníkovi odovzdané. Túto skutočnosť potvrdila nielen žalovaná 1/, ale aj veriteľ T.. B. A.. Žalované po smrti T.. B. A. našli v jeho pozostalosti dokument potvrdzujúci prevzatie pôžičky, jedná sa o pokladničný doklad zo dňa 27.11.2007, ktorý preukazuje prevzatie sumy 4 000 000,- SK žalovanou 1/ na základe zmluvy o pôžičke. Fotokópiu tohto dokladu žalované priložili k duplike zo dňa 06.06.2022. Ďalším podaním z 09.09.2022 zaslali dovolaciemu súdu dôkaz znalecký posudok č.10/2022, ktorý vyhotovil znalec B.. B. C.. Na uvedené už dovolací súd neprihliadol vzhľadom na koncentračnú a dispozičnú zásadu, ktorými je ovládané dovolacie konanie (podanie doručené dovolaciemu súdu po uplynutí lehoty dvoch mesiacov na podanie dovolania; avšak bude sa ním zaoberať a procesne ho posúdi v ďalšom konaní súd prvej inštancie).

Posúdenie veci dovolacím súdom

9. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) zistil, že dovolania podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu, v rozsahu, v ktorom bolo v ich neprospech napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), pričom žalované 1/,2/,3/ dovolaním napadli celý rozsudok, t.j. aj druhý výrok rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu t.j. aj časť, v ktorej bola žaloba zamietnutá vo zvyšku, a teda bolo rozhodnuté v ich prospech. Postupom bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k rozhodnutiu.

10. Hneď v úvode najvyšší súd zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 7Cdo/312/2018, 8Cdo/67/2017).

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom

sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017).

12. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017).

13. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

14. Z obsahu dovolania žalovaných 1./2./3/ dovolací súd zistil, že smeruje aj proti tej časti rozhodnutia, v ktorej bola zamietnutá žaloba (výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu). Z tohto dôvodu dovolanie žalovaných v tejto časti odmietol podľa § 424 CSP v spojení s § 447e CSP. Dovolací súd sa ďalej zaoberal dovolaním žalovaných vo zvyšnej časti.

15. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (pozri napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/206/2016, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/158/2017, 7Cdo/312/2018, 8Cdo/99/2017).

Dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP

16. Dovolatelia ako prvé dôvodili prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

18. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní).

19. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej

strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

20. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

21. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovoru“). V zmysle uvedeného ustanovenia treba pod porušením práva na spravodlivý proces rozumieť nesprávny postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

22. Rozsudok musí obsahovať odôvodnenie preukázateľne vychádzajúce z objektívneho postupu súdu pri zisťovaní skutkového stavu pre rozhodnutie. Súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa nároku, o ktorom rozsudkom rozhoduje a musí byť z neho zrejmé, ako o prejednávanej veci rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov a ako vec právne posúdil.

23. V rozsudku musí byť posúdený celý predmet konania v jeho komplexnosti, vo všetkých problematických otázkach, ktoré sú súdnym konaním otvorené. Súd je v konaní povinný poukázať a dostatočne sa zaoberať s argumentami, ktoré žalovaný nárok podporujú, aj s tými, ktoré ho spochybňujú. Aby rozsudok bol preskúmateľný a mohol byť dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v opravnom konaní z hľadiska posúdenia jeho vecnej správnosti, súd sa v ňom musí vysporiadať so všetkými skutkovými a právnymi otázkami týkajúcimi sa predmetu konania a musí byť z neho zrejmé, na základe akých dôvodov o prejednávanej veci rozhodol, na základe akých skutočností a dôkazov a ako vec právne posúdil.

24. Formálne a obsahové náležitosti rozhodnutia odvolacieho súdu sú upravené v ustanovení § 393 CSP. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa v odôvodnení rozhodnutia s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa.

25. V zmysle nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 314/2018 z 13. novembra 2018 zverejneného v Zbierke nálezů a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 47/2018 je

odvolací súd povinný poskytnúť v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09). Ústavný súd zároveň konštatoval, že absencia vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami sťažovateľa uvedenými v odvolaní v napadnutom rozsudku krajského súdu je tak závažným nedostatkom tohto rozhodnutia, ktorého intenzita sama osebe zakladá porušenie sťažovateľom namietaného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Dovolanie žalovaných v 1/ až 3/ rade

26. V súvislosti s namietaným nesprávne zisteným skutkovým stavom, týkajúcim sa posúdenia (ne)existencie dlhu žalovanej 1/ voči pôvodnému žalovanému 2/ (T. B. A.) v postavení veriteľa, dovolací súd uvádza, že je viazaný zisteným skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), čo znamená, že pred dovolacím súdom je dokazovanie v zásade vylúčené (okrem prípadného preukazovania včasnosti a prípustnosti dovolania, čo ale nie je tento prípad). Zo skutkových okolností preskúmvanej veci však vyplýva, že súdy nižších inšancií sa nevysporiadali so všetkými vykonanými dôkazmi, či už ide o listinné dôkazy alebo výsluchy svedkov. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že dňa 29.05.2012 bola na Notárskom úrade JUDr. Boženy Lonekovej spísaná notárska zápisnica N 66/2012, NZ 19052/2012, NCR1s 19461/2012, o uznaní dlhu žalovanej 1/ z uzavretej Zmluvy o pôžičke finančných prostriedkov zo dňa 20.11.2007 a o súhlase s vykonateľnosťou tejto notárskej zápisnice. Z vykonaného znaleckého dokazovania, konkrétne zo znaleckého posudku z odboru písmoznalectvo, odvetvie ručné písmo, č. 36/2018 vyplynulo, že podpis žalobcu na potvrdení o prevzatí peňazí z pôžičky na č. 1. 48 nie je jeho podpisom. Pokiaľ ide o samotnú spornú pohľadávku, táto mala vzniknúť na základe Zmluvy o pôžičke finančných prostriedkov zo dňa 20.11.2007 uzavretej medzi žalovanou 1/ ako dlžníkom a pôvodným žalovaným 2/ (T.. B. A.) ako veriteľom.

27. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že dovolateľky (žalované) namietali nedostatočné a nepreskúmateľné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia z dôvodu, že odvolací súd sa náležite nevysporiadal s relevantnými námietkami uplatnenými žalovanými v odvolacom konaní. Preskúmaním dovolaním napádaného rozsudku, ako aj z obsahu spisu dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľky opodstatnene namietali nedostatočné a nenáležité odôvodnenie rozhodnutia. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že odvolací súd bez náležitého vysvetlenia prevzal záver súdu prvej inšancie, že zmluva o pôžičke, ktorú mala uzavrieť žalovaná 1/ so žalovaným 2/ (jej otcom) dňa 20.11.2007 v spojení s dodatkom č. 1 k zmluve zo 16. decembra 2009, je fiktívna. Súdy mali zrejme na mysli (čo ale v odôvodnení nevysvetlili), že posudzovaný právny úkon bol simulovaný/ predstieraný (§ 37 ods. 1 OZ) a nebol urobený vážne. Nevysvetlili či ide o spoločnú simuláciu žalovanej 1/ a jej nebohého otca, a tiež v odôvodnení rozhodnutí absentuje posúdenie exekučného konania vedeného vo vzťahu k predmetnej pohľadávke ako navonok prejavenej vôle účastníkov zmluvy. Podľa právnej teórie nie všetky prípady antidatovania zmluvy je možné považovať za predstieraný právny úkon. Preto je potrebné, aby súd prvej inšancie v ďalšom konaní znovu, po doplnení dokazovania aj opomenutými dôkazmi, ustálil a vysporiadal sa i s notársky osvedčenými - zmluvou o pôžičke a dodatkom č. 1 k zmluve z 29.05.2012. Závery obsiahnuté v odôvodnení rozsudkov sú predčasné. Dovolaciemu súdu nie je tiež zrejme (rovnako ako dovolateľkám) ako sa odvolací súd i súd prvej inšancie vysporiadali s listinnými dôkazmi založenými v spise na l. č. 49 - 80, keďže ani jeden z rozsudkov sa k nim v odôvodnení nevyjadruje a preto možno dokonca hovoriť o opomenutých dôkazoch. Poukazujúc na uvedené v rozsahu uplatneného dovolacieho dôvodu možno skonštatovať, že v hodnotení skutkových zistení absentujú uvedené relevantné skutočnosti. Argumentácia dovolacieho súdu nie je v tejto časti koherentná a presvedčivá, preto je naplnený dovolací dôvod podľa § 420 f) CSP pretože bolo porušené právo dovolateľiek na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

28. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A,

č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

29. Posúdenie veci krajským súdom sa tak neodrazilo v jasnom a zrozumiteľnom zodpovedaní všetkých právnych a skutkovo relevantných otázok. Súd zodpovedá verejnosti a inštančne nadriadeným súdom za presvedčivé a úplne odôvodnenie svojich rozhodnutí, pričom osobitné postavenie a prísnejšie nároky sa vzťahujú na rozhodnutia meritorne.

30. V zmysle judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavného súdu“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

31. S ohľadom na vyššie uvedené dovolací súd na záver dodáva, že uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP bol dôvodný, lebo náležitým neodôvodnením napadnutého rozhodnutia, nevysporiadaním sa s podstatnými námietkami žalovaných v odvolacom konaní, došlo k porušeniu procesných práv strany v takej miere, že možno konštatovať porušenie práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v ktorom je implikované právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy.

32. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť (v rozsahu dôvodne podaného dovolania žalovanými 1/-3/, t.j. vo výrok I. a III. rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu) bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

Dovolanie žalobcu

33. Žalobca v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že výklad a použitie ustanovení § 80 písm. c) O. s. p., § 137 písm. c) CSP a § 558 OZ je svojvoľné a neudržateľné, čo popiera zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Mal za to, že naliehavý právny záujem na určení, že právne úkony - uznanie záväzku žalovanou 1/ voči pôvodnému žalovanému 2/ a súhlas dlžníka s exekúciou spísané vo forme notárskej zápisnice č. N 66/2012, NZ 19052/2012, NCR1s 19461/2012 sú od počiatku neplatné, je daný.

34. Dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 37 až 40 Občianskeho zákonníka, ktoré upravujú tzv. absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Absolútna neplatnosť pôsobí priamo (automaticky) zo zákona (ex lege), a to od počiatku (ex tunc) a bez ohľadu, či sa tejto neplatnosti niekto dovoľá. Z tohto dôvodu právne účinky takéhoto právneho úkonu ani nevzniknú - teda nedôjde k vzniku, zmene ani zániku práv a povinností, ktoré s nimi zákon spája. V prípade, ak je na neplatný právny úkon viazaný iný, akcesorický (vedľajší) právny úkon, týka sa absolútna neplatnosť súčasne aj tohto úkonu. Na vyvolanie účinkov absolútnej neplatnosti právneho úkonu nie je potrebné rozhodnutie súdu. Inak povedané, v prípade absolútnej neplatnosti je právny úkon neplatný od počiatku, neplatnosť pôsobí priamo zo zákona, takýto úkon od počiatku nespôsobuje žiadne právne následky a táto neúčinnosť pôsobí voči každému a jej zhojenie nie je možné.

35. Pokiaľ ide o ďalšie právne úkony, ktorých určenia absolútnej neplatnosti sa žalobca domáhal (uznanie záväzku žalovanej 1/ voči pôvodnému žalovanému 2/ a súhlas dlžníka/žalovanej 1/ s exekúciou spísané vo forme notárskej zápisnice č. N 66/2012, NZ 19052/2012, NCR1s 19461/2012), dovolací súd

dospel k záveru, že sa jedná o právne úkony, ktoré nadväzujú na zmluvu o pôžičke, o ktorej súdy rozhodli, že je absolútne neplatným právnym úkonom, resp. ktoré možno považovať za právne úkony akcesorické vo vzťahu k zmluve o pôžičke, keďže bez zmluvy o pôžičke nemožno hovoriť o záväzku a bez záväzku nemožno pristúpiť k právnemu úkonu - uznanie záväzku a následne ani k právnemu úkonu - súhlas s exekúciou. Vzhľadom k záveru súdov (ktoré však môžu byť v ďalšom konaní prehodnotené), že právny úkon - zmluva o pôžičke, uzatvorená medzi žalovanou 1/ a pôvodným žalovaným 2/ je absolútne neplatným právnym úkonom, považujú sa za absolútne neplatné aj nadväzujúce právne úkony, a to uznanie záväzku a súhlas s exekúciou. Predmetné právne úkony (uznanie záväzku žalovanej 1/ voči pôvodnému žalovanému 2/ a súhlas dlžníka/žalovanej 1/ s exekúciou spísané vo forme notárskej zápisnice č. N 66/2012, NZ 19052/2012, NCR1s 19461/2012) sú teda absolútne neplatné ex lege za predpokladu, že bude rozhodnuté o neexistencii posudzovanej zmluvy o pôžičke. Dovolací súd sa teda stotožnil s názorom nižších súdov, že na určení predmetnej neplatnosti nie je naliehavý právny záujem, keďže príslušné určenie vyplýva priamo zo zákona. O prvom nároku žalobcu súdy znovu rozhodnú, teda či daná pohľadávka existuje alebo nie. Následne, len na základe záveru, že daná pohľadávka ne/existuje, bude sa rozhodnutie vzťahovať aj na akcesorické úkony (uznanie záväzku žalovanej 1/ voči pôvodnému žalovanému 2/ a súhlas dlžníka/žalovanej 1/ s exekúciou spísané vo forme notárskej zápisnice č. N 66/2012, NZ 19052/2012, NCR1s 19461/2012).

36. Nad rámec uvedeného dovolací súd uvádza, že uznaním dlhu urobeným vo forme podľa § 558 Občianskeho zákonníka sa zakladá vyvrátiteľná právna domnienka (predpokladá sa), že dlh v čase uznania trval. Na to, aby uznanie dlhu malo tieto účinky je potrebné, aby dlžník písomne uznal, že zaplatí svoj dlh, určený čo do dôvodu aj výšky. Uznanie dlhu je jednostranný právny úkon dlžníka adresovaný veriteľovi. Zabezpečuje uznaný záväzok tým, že v dôsledku ním založenej právnej domnienky zvýhodňuje postavenie veriteľa. Domnienka existencie dlhu založená uznaním dlhu je vyvrátiteľná. Znamená to, že aj dlžník, ktorý svoj dlh uzná, môže namietat, že dlh nevznikol alebo, že v čase uznania netrval. Táto námietka však môže mať úspech iba vtedy, ak bude preukázané, že predmetná pohľadávka, ktorá bola predmetom uznania záväzku, neexistuje. Žalovaná 1/ v notárskej zápisnici spísanej pred notárom uznala záväzok voči pôvodnému žalovanému 2/. Notárska zápisnica osvedčuje pravdivosť údajov v nej uvedených až do doby, pokiaľ nie je preukázaný opak. Aby bola notárska zápisnica ako exekučný titul vykonateľná, musí spĺňať formálne a materiálne predpoklady. Splnenie týchto predpokladov ale posudzuje už konkrétny exekučný súd, a teda bolo by úlohou exekučného súdu posúdiť vykonateľnosť notárskej zápisnice, ktorej predmetom je uznanie dlhu - pohľadávka, ktorá bola súdmi právoplatne uznaná za neexistujúcu. Vzhľadom k uvedenému dovolací súd dospel k záveru, že uplatnený dovolací dôvod žalobcom v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nebol vymedzený v súlade s § 431 ods. 1, 2 CSP.

Dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

37. Podľa § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

38. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

39. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má určujúci význam vymedzenie právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (R 83/2018).

40. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením dovolacieho dôvodu a právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421) táto otázka spadá. Takéto riešenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 2 CSP). Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré nie sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnú otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Táto otázka má byť vymedzená tak, aby odpoveď na ňu priniesla vyriešenie právneho problému, a zároveň aby jej právne posúdenie odvolacím súdom prinieslo všeobecné riešenie tej istej typovej právnej situácie.

41. Ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípov rovnosti strán, právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017).

42. Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

43. Viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) má kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Procesnou povinnosťou dovolateľa je teda vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a vymedziť dovolací dôvod.

Dovolanie žalobcu a žalovaných 1/ až 3/

44. Dovolací súd v rámci dovolacieho prieskumu prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 CSP dospel k záveru, že dovolateľky zákonným spôsobom nevymedzili právnú otázku pri riešení, ktorej sa mal dovolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Zhodnotenie skutkových tvrdení strán sporu v rámci vykonaného dokazovania súdmi, nie podľa názoru dovolateľiek nemožno považovať za vymedzenie dovolacieho dôvodu v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z ustanovení § 432 až § 435 CSP, lebo dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových

zistení, ani na prehodnotenie vykonaných dôkazov. Dovolateľky v tejto časti nešpecifikovali rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa odvolací súd mal odkloniť pri riešení rozhodujúcej právnej otázky. V zásade zopakovali výhrady, s ktorými sa dovolací súd zaoberal v súvislosti s namietaným dôvodom podľa § 420 f/ CSP.

45. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené úvahy k uplatneniu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP poukazuje na skutočnosť, že žalobca v podanom dovolaní, pri vymedzení dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. písm. a) CSP neuviedol judikát, resp. rozhodnutie dovolacieho súdu, od ktorého sa mal odvolací súd v danom spore odchýliť pri riešení nastolenej právnej otázky - či je požiadavka na určenie neplatnosti právneho úkonu, ktorým došlo k uznaniu dlhu vyplývajúceho z neexistujúcej pohľadávky nadbytočná. Žalobca poukazoval len na rozhodnutia, ktoré sa vo všeobecnosti týkajú princípu právnej istoty a princípu legitímnych očakávaní, neuviedol však žiadne rozhodnutie, ktorá by sa konkrétne týkalo riešenia nastolenej právnej otázky.

46. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd konštatuje, že žalobca nenaplnil podmienku požadovaného odôvodnenia svojho dovolania vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (rovnako ani podľa § 420 f/ CSP), preto dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

47. S ohľadom na vyššie uvedené dovolací súd dovolanie žalovaných 1/ až 3/ vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP (nie vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. a) CSP) považuje za dôvodné, preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 a 2 CSP) spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie v časti výroku I. a III., vo zvyšnej časti zostávajú rozsudky nedotknuté (výrok II. súdu prvej inštancie v spojení s výrokom odvolacieho súdu o jeho potvrdení).

48. O trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie s poukazom na § 453 ods. 3 CSP.

48. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.